

KASBIY STANDART

O'rmonshunoslik

Reyestr raqami:

QR kod

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanish sohasi: Ushbu kasbiy standart "O'rmonni muhofazalash bo'yicha muhandis", "O'rmonchi", "O'rmonshunos", "O'rmon xo'jaligi texnigi", "O'rmon xo'jaligi melioratori", "O'rmon uchastkasi mudiri yordamchisi" va "O'rmonlarni qayta tiklash va barpo etish bo'yicha muhandis" kasblari bo'yicha xodimlarga malaka talablarini belgilash, ularning malakasini mustaqil baholash, ta'lim dasturlarini ishlab chiqish, shuningdek, tashkilotlarda inson resurslarini boshqarish sohasi va boshqa faoliyat yo'nalishlarida keng turda qo'llaniladi.

2. Ushbu kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

AutoCAD – ikki va uch o'lchamli avtomatlashtirilgan loyihalash va chizmachilik tizimi;

bilim – kasbiy faoliyat doirasida mehnat vazifalarni bajarish uchun zarur bo'lgan egallangan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ekologik monitoring – atrof tabiiy muhitning ifloslanish darajasini aniqlash, uning ekologik holatini baholash, salbiy jarayonlarning oqibatlarini prognoz qilish bartaraf etish maqsadida atrof tabiiy muhitning biotik va abiotik komponentlarining holatini, ularning ifloslanish va antropogen faoliyatning boshqa zararli ta'sirlari (jarayonlari) tufayli o'zgarishini muntazam kuzatish tizimi;

ekotizim – barcha organizmlar va ular o'zaro ta'sir qiladigan muhit;

informal ta'lim – maqsadli yoki rejalashtirilgan, biroq institutsionallashtirilmagan ta'lim bo'lib, u oilada, ish joyida va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatlarini o'z ichiga oladi;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiluvchi muayyan mehnat vazifalari va funksiyalarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – muayyan kasb haqida tizimlashtirilgan ma'lumotlarni (kasb nomi, malaka darajasi, ish staji, layoqati va shaxsiy kompetensiyalariga qo'yilgan talablar v.b.) o'z ichiga oluvchi kasbiy standartning tarkibiy qismi;

kasbiy standart – norasmiy va informal ta'limni inobatga olgan holda, muayyan kasbiy faoliyat sohasida bilim, ko'nikma, mas'uliyat va mustaqillik, malaka darajasi, mehnat mazmuni, sifati va sharoitlariga qo'yiladigan talablarni belgilovchi rasmiy hujjat;

kasbiy faoliyat sohasi – ilmiy, ijtimoiy, iqtisodiy sohalarda, ishlab chiqarishda

namoyon bo'ladigan kasbiy faoliyat obyektlarining majmuasi;

kasbiy faoliyat turi – xususiyati, natijalari va mehnat sharoitlari bir-biriga yaqin bo'lgan mehnat vazifalarining majmuasi. Kasbiy faoliyat turi kasbiy standartlarni ishlab chiqishda qo'llanilib, aniq mehnat vazifalari hamda malaka talablarini tavsiflash uchun asos bo'lib xizmat qiladi;

kasbiy standartlar reyestri – kasbiy faoliyat sohalari va turlari bo'yicha tizimlashtirilgan kasbiy standartlar ro'yxati;

kompetensiya – bilim, malaka va shaxsiy sifatlarini ma'lum sohada muvaffaqiyatli faoliyat uchun qo'llay olish;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va (yoki) aqliy jihatdan bajarish;

malaka – tegishli hujjat bilan tasdiqlanuvchi bilim, ko'nikma va kompetensiyalar majmuasi bo'lib, shaxsning muayyan kasbiy faoliyat turini bajarishga tayyorligini aks ettiradi;

malaka darajasi – xodimlarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarining murakkablik, standart bo'lmagan mehnat harakatlari va mas'uliyat parametrlariga muvofiqlik darajasi;

mehnat funksiyasi – mehnat taqsimoti natijasida yuzaga kelgan o'zaro bog'liq mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – muayyan mehnat funksiyasini bajarish uchun xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'siri jarayoni;

norasmiy ta'lim – tashkillashtirilgan, maqsadli va rejalashtirilgan ta'lim bo'lib, shaxs yoki ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi tashkilot tomonidan amalga oshiriladi va rasmiy ta'limni to'ldiruvchi yoki uning alternativasi bo'lishi mumkin;

rasmiy ta'lim – davlat ta'lim muassasalari va davlat tomonidan tan olingan nodavlat ta'lim muassasalarida amalga oshiriladigan, tashkillashtirilgan, maqsadli va rejalashtirilgan ta'lim jarayoni.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yildagi 31-maydagi "Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-171-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori.

4. Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartmalar qo'llaniladi:

MMR – Milliy malaka ramkasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi.

II. Kasbiy standartning pasporti

1	Kasbiy standartning nomi:	Oʻrmonshunoslik	
2	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Jamiyatning oʻrmonlar va oʻrmon resurslariga, ularning vazifalariga hamda foydali xususiyatlariga boʻlgan ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy ehtiyojlarini qondirish maqsadida oʻrmonlardan koʻp maqsadli, oqilona va uzluksiz tarzda foydalanishni tashkil etish	
3	IFUT boʻyicha seksiya, boʻlim, guruh, sinf va kichik sinf:	02 Oʻrmonchilik va yogʻoch tayyorlash 02.1 Oʻrmonchilik va boshqa oʻrmon xoʻjaligi faoliyati 02.10, 02.10.0 Oʻrmonchilik va boshqa oʻrmon xoʻjaligi faoliyati 02.4 Oʻrmonchilik sohasidagi texnik xizmatlar 02.40, 02.40.0 Oʻrmonchilik sohasidagi texnik xizmatlar	
4	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Jamiyatning oʻrmonlar va oʻrmon resurslariga boʻlgan ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy ehtiyojlarini qondirish maqsadida oʻrmonlardan koʻp maqsadli, oqilona va uzluksiz tarzda foydalanishni tashkil etish, oʻrmonlarni muhofaza qilish, qayta tiklash, oʻrmon resurslarini samarali boshqarish va oʻrmon xoʻjaligini rivojlantirish. Ushbu faoliyat ekologik muvozanatni saqlash va iqlim oʻzgarishiga qarshi kurashishda muhim ahamiyatga ega	
5	Qamrab olingan kasblar roʻyxati va malaka darajasi	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		31430 Oʻrmonni muhofazalash boʻyicha muhandis	3
		62109010 Oʻrmonchi	3
		31430 Oʻrmonshunos	5
		31430004 Oʻrmon xoʻjaligi texnigi	5
		21325002 Oʻrmon xoʻjaligi melioratori	5
		21325 Oʻrmon uchastkasi mudiri yordamchisi	6
		21325008 Oʻrmonlarni qayta tiklash va barpo etish boʻyicha muhandis	6

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	31430 O'rmonni muhofazalash bo'yicha muhandis	A1.3	O'rmon ekotizimlarini muhofaza qilish va xavf-xatarlarga qarshi muhandislik choralarini ishlab chiqish	A1.01.3	O'rmon yong'inlariga qarshi muhandislik tizimlarini loyihalashtirish va nazorat qilish
				A1.02.3	O'rmon xavf-xatarlarini baholash va profilaktik rejalarni ishlab chiqish
2	62109010 O'rmonchi	B1.3	O'rmon muhofazasi hududida patrullik tadbirlarini tashkil etish	B1.01.3	Tayyorgarlik ishlari va daraxtlarni shox-shabbalardan tozalash
				B1.02.3	O'rmon zararkunandalari, kasalliklari va o'rmon yong'inlarini aniqlash hamda nazorat qilish
				B1.03.3	O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklar oldini olish
		B2.3	Ekin ekish, urug' sepish, urug'larni yig'ish va biotexnik tadbirlarni tashkil qilish	B2.01.3	O'rmon fondi yerlaridagi daraxt va butalarning hamda dorivor o'simliklarning urug'larini yig'ish va ko'paytirish uchun ekish
				B2.02.3	Biotexnologik tadbirlarni amalga oshirish
3	31430 O'rmonshunos	D1.5	O'rmon resurslarini boshqarish va ulardan barqaror foydalanish	D1.01.5	O'rmon fondini inventarizatsiya qilish va monitoring yuritish
				D1.02.5	O'rmonlarni boshqarish rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish
	31430004 O'rmon xo'jaligi texnigi	E1.5	O'rmon xo'jaligi faoliyatini texnik jihatdan ta'minlash va uskunalar samaradorligini oshirish	E1.01.5	O'rmon xo'jaligi uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash
				E1.02.5	Texnik resurslardan foydalanishni optimallashtirish
				E1.03.5	O'rmon tuzish ishlarida ishtirok etish
				E1.04.5	O'rmon xo'jaligi infratuzilmasini qurish va saqlash
5	21325002 O'rmon xo'jaligi melioratori	F1.5	O'rmon hududlarini melioratsiya qilish	F1.01.5	Tuproq eroziyasiga qarshi meliorativ tadbirlarni amalga oshirish
				F1.02.5	Suv resurslarini boshqarishni optimallashtirish
		F2.5	O'rmon ekotizimlarini muhofaza qilish va barqaror rivojlantirish	F2.01.5	O'rmonlarni qayta tiklash va ko'klamzorlashtirish
				F2.02.5	Ekologik monitoring va xavf-xatarlarni baholash

6	21325 O'rmon uchastkasi mudiri yordamchisi	G1.6	O'rmon uchastkasida o'rmon resurslarini boshqarish va muhofaza qilish	G1.01.6	Topshirilgan uchastkada o'rmonni muhofaza qilish ishlarini tashkil etish va nazorat qilish
				G1.02.6	O'rmon xo'jaligi uchastkasida o'rmonlarining holati, ulardan foydalanish, qayta tiklanishi va muhofazasini nazorat qilish
		G2.6	O'zbekiston Respublikasining o'rmonlar va o'rmonlarni muhofaza qilish to'g'risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishini nazorat qilish	G2.01.6	O'rmonlarga zarar yetkazishning barcha turlari bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish
				G2.02.6	O'rmon huquqbuzarlarini javobgarlikka tortish bo'yicha tadbirlarni amalga oshirish
7	21325008 O'rmonlarni qayta tiklash va barpo etish bo'yicha muhandis	H1.6	O'rmonlardan oqilona foydalanish sohasidagi ishlarni tezkor boshqarish	H1.01.6	O'rmonlardan foydalanishning barcha turlari bo'yicha qoidalarini amalga oshirishni tashkil etish va nazorat qilish
				H1.02.6	O'zbekiston Respublikasining o'rmonlardan foydalanish sohasidagi o'rmon qonunchiligiga rioya etilishini nazorat qilish
				H1.03.6	O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishi va o'rmonlardan foydalanish samaradorligini oshirish chora-tadbirlarini ishlab chiqish
		H2.6	O'rmonlarni tiklash sohasidagi ishlarni tezkor boshqarish	H2.01.6	O'rmonlarni tiklash ishlarini rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilish
				H2.02.6	O'rmon urug'chiligi ishini nazorat qilish
				H2.03.6	Hujjatlarni tayyorlash va yuritish, o'rmonlarni tiklash ishlari samaradorligini oshirish bo'yicha tadbirlar ishlab chiqish
		H3.6	O'rmonlarni muhofaza qilish va himoyalash sohasidagi ishlarni tezkor boshqarish	H3.01.6	O'rmon muhofazasi sohasidagi ishlarning bajarilishini nazorat qilish
				H3.02.6	O'rmondan foydalanishning har xil turlarida yong'in xavfsizligi qoidalarining bajarilishini nazorat qilish
				H3.03.6	Aholi o'rtasida tushuntirish va tarbiyaviy ishlarni yuritish
				H3.04.6	Hujjatlarni tayyorlash va yuritish, o'rmonni buzilishlar, yong'inlar, zararkunandalar va boshqa zararli omillardan himoya qilishning barcha turlarini oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	O'rmonni muhofazalash bo'yicha muhandis	
Mashg'ulot nomining kodi:	31430	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	5	O'rmon xo'jaligi texnigi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3-O'rmon ekotizimlarini muhofaza qilish va xavf-xatarlarga qarshi muhandislik choralarini ishlab chiqish	A1.01.3-O'rmon yong'inlariga qarshi muhandislik tizimlarini loyihalashtirish va nazorat qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Yong'in xavfi yuqori bo'lgan hududlarni aniqlash va xaritalashtirish
		2. Yong'inlarga qarshi tizimlarning o'rnatilishi va ish faoliyatini nazorat qilish
		3. Texnik hujjatlarni tayyorlash va muvofiqlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Yong'in xavfini kamaytirish bo'yicha texnik echimlarni baholash va optimallashtirish
		Yong'inlarga qarshi uskunalar bilan ishlash
		Yong'inlarga qarshi muhandislik tizimlarini loyihalashtirishda AutoCAD yoki boshqa loyihalashtirish dasturlaridan foydalanish
		Bilimlar:
		O'rmon yong'inlarining ekologik va iqlim omillari
		Yong'inlarga qarshi muhandislik tizimlarining tuzilishi va ishlash tamoyillari

		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		O'rmon ekotizimlarining biologik va geologik xususiyatlari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	A1.02.3-O'rmon xavf-xatarlarini baholash va profilaktik rejalarni ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon hududlarida yong'in va zararkunandalar xavfini monitoring qilish
		2. Xavf-xatarlarni baholash uchun ma'lumotlarni to'plash
		3. Profilaktik choralarni rejalashtirish va amalga oshirish
		4. Favqulodda vaziyatlar uchun evakuatsiya va xavfsizlik rejalarni ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon xavf-xatarlarini baholashda GIS (geografik axborot tizimlari) va masofaviy zondlash texnologiyalaridan foydalanish
		Profilaktik rejalar va hisobotlarni tayyorlash
		Jamoa bilan hamkorlikda favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish
		Bilimlar:
		O'rmon xavf-xatarlarini baholash usullari
		O'rmon zararkunandalari va kasalliklarining biologik xususiyatlari
		Ekologik monitoring va xavfsizlik bo'yicha xalqaro va milliy standartlar
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmon yong'inlari va boshqa xavf-xatarlarga qarshi loyihalarni mustaqil ravishda rejalashtirish va amalga oshirish
		2. Yong'inlarga qarshi tizimlarning sifati va xavfsizligi uchun javobgarlik
	Texnik va/yoki texnologik talab	

Kasbning nomi:	O'rmonchi	
Mashg'ulot nomining kodi:	62109	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	5	O'rmon xo'jaligi texnigi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3-O'rmon muhofazasi hududida patrullik tadbirlarini tashkil etish	B1.01.3-Tayyorgarlik ishlari va daraxtlarni shox-shabbalardan tozalash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon hududlarida daraxtlarni shox-shabba va quruq novdalardan tozalash uchun asbob-uskunalarni tayyorlash
		2. Tozalangan materiallarni yig'ish va utilizatsiya qilish
		3. Ish joyida xavfsizlik qoidalariga rioya qilish va ish jarayonini hujjatlashtirish
		4. Tozalash ishlarining sifatini nazorat qilish va hisobot tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Arra, bolta va boshqa qo'l asboblaridan foydalanish
		Daraxtlarni tozalashda xavfsizlik texnikasini qo'llash
		O'rmon hududlarida sanitariya tozalash ishlarini rejalashtirish
		Tozalashdan keyin o'rmon hududining ekologik holatini baholash
		Ish jarayonlarini hujjatlashtirish
		Bilimlar:

		O'rmon o'simliklarining biologik xususiyatlari
		O'rmon ekotizimlariga ta'sir qiluvchi omillar
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	B1.02.3-O'rmon zararkunandalari, kasalliklari va o'rmon yong'inlarini aniqlash hamda nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon hududlarida muntazam patrullik qilish va xavf-xatarlarni aniqlash
		2. Zararkunandalar va kasalliklarni aniqlash uchun o'simliklar va tuproq namunalarini yig'ish
		3 Yong'in xavfini baholash va boshlang'ich yong'in o'choqlarini o'chirish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon zararkunandalari va kasalliklarini vizual va laboratoriya usullari bilan aniqlash
		Yong'in o'chirish uskunalaridan foydalanish
		GPS va xaritalardan foydalanish, o'rmon hududlarida navigatsiya qilish
		Ekologik monitoring ma'lumotlarini yig'ish
		Bilimlar:
		O'rmon zararkunandalari va kasalliklarining biologik xususiyatlari
		Yong'in xavfi omillari va boshlang'ich yong'in o'choqlarini o'chirish usullari
		O'rmon monitoringi va patrullik qilish usullari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmon hududida patrullik va monitoringni mustaqil ravishda tashkil etish
		2. Yong'in va zararkunandalarga qarshi dastlabki choralar uchun mas'uliyat
	B1.03.3-O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklar oldini olish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon hududlarida muntazam patrullik qilish va sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklarni aniqlash
		2. O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklarni oldini olish
		3 O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lgan huquqbuzarliklarga qarshi chora ko'rish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklarni aniqlash
		O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarliklarni oldini olish
		GPS va xaritalardan foydalanish, o'rmon hududlarida navigatsiya qilish
		Ekologik monitoring ma'lumotlarini yig'ish
		Bilimlar:
		O'rmon fondi yerlarida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan huquqbuzarlik turlari

		Inson psixologiyasi
		O'rmon monitoringi va patrullik qilish usullari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmon hududida patrullik va monitoringni mustaqil ravishda tashkil etish 2. Yong'in va zararkunandalarga qarshi dastlabki choralar uchun mas'uliyat
B2.3-Ekin ekish, urug' sepish, urug'larni yig'ish va biotexnik tadbirlarni tashkil qilish	B2.01.3-O'rmon fondi yerlaridagi daraxt va butalarning hamda dorivor o'simliklarning urug'larini yig'ish va ko'paytirish uchun ekish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon daraxtlari urug'larini yig'ish va sifatini baholash
		2. Urug'larni ekish va sepish uchun tuproqni tayyorlash
		3. Ekilgan urug'larning o'sish jarayonini kuzatish va parvarish qilish
		4. Urug' yig'ish va ekish jarayonini hujjatlashtirish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon daraxtlari urug'larini yig'ish
		Tuproqni tayyorlash va urug' ekishda qo'l va mexanik asboblardan foydalanish
		Urug'larning sifatini vizual va oddiy laboratoriya usullari bilan baholash
		Ekish jarayonida ekologik talablarga rioya qilish
		O'sish jarayonini monitoring qilish va hisobot tayyorlash
		Bilimlar:
		O'rmon daraxtlari turlarining urug'lari va ularning biologik xususiyatlari
		Tuproq tayyorlash va urug' ekish texnologiyalari
		O'rmon o'simliklarining o'sish sharoitlari va parvarish usullari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	B2.02.3-Biotexnologik tadbirlarni amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon hududlarida yovvoyi hayvonlar va o'simliklar populyatsiyasini oshirish uchun biotexnologik choralar ishlab chiqish
		2. Hayvonlar uchun ozuqa joylari va suv manbalarini tashkil qilish
		3. O'rmon ekotizimlarini barqarorlashtirish uchun tuproq va o'simliklarni parvarishlash
		Ko'nikmalar:
		Biotexnologik tadbirlarni rejalashtirish va tashkil qilish
		Hayvonlar ozuqasi va suv manbalarini joylashtirishda ekologik talablarga rioya qilish
		Ekologik monitoring va ma'lumotlarni yig'ish
		Biotexnologik loyihalarni amalga oshirishda jamoa bilan hamkorlik qilish
		Bilimlar:
		O'rmon ekotizimlarida biotexnologik tadbirlarni qo'llash

		tamoyillari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Urug' ekish va biotexnologik tadbirlarni tashkil qilishda mustaqillik
		2. Ekologik loyihalar natijasiga mas'uliyat
Texnik va/yoki texnologik talab		GPS navigatsiyasi va xaritalash vositalari

Kasbning nomi:	O'rmonshunos	
Mashg'ulot nomining kodi:	31430	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	O'rmon xo'jaligi va qishloq xo'jaligi sohalarida 1 yilgacha bo'lgan ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	3	O'rmonchi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.5-O'rmon resurslarini boshqarish va ulardan barqaror foydalanish	D1.01.5-O'rmon fondini inventarizatsiya qilish va monitoring yuritish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon fondining holatini baholash uchun dala tadqiqotlari va inventarizatsiya ishlarini tashkil etish
		2. O'rmon hududlarining daraxt turlari, yoshi va ekologik holatini aniqlash va hujjatlashtirish
		3. Masofaviy zondlash va geografik axborot tizimlari yordamida o'rmon resurslarini xaritalash
		4. O'rmon fondidagi o'zgarishlarni monitoring qilish va ma'lumotlarni tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		GIS va masofaviy zondlash texnologiyalaridan foydalanish
		O'rmon resurslarini inventarizatsiya qilishda statistik va ekologik tahlil usullarini qo'llash
		Ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish va hisobotlarni professional tarzda taqdim etish
		O'rmon monitoringi jarayonlarini jamoa bilan muvofiqlashtirish va boshqarish

		Bilimlar:
		Oʻrmon ekotizimlarining biologik va ekologik xususiyatlari
		Oʻrmon fondini inventarizatsiya qilishning xalqaro usullari va milliy qonunchilik talablari
		Oʻrmon resurslarini boshqarishda statistik tahlil va maʼlumotlar bazasi usullari
		Oʻzbekiston Respublikasi oʻrmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yongʻin xavfsizligi talablari
	D1.02.5- Oʻrmonlarni boshqarish rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Oʻrmon resurslaridan barqaror foydalanish uchun uzoq va qisqa muddatli boshqaruv rejalarni ishlab chiqish
		2. Oʻrmonni muhofaza qilish va qayta tiklash boʻyicha rejalarni muvofiqlashtirish va tasdiqlash
		3. Oʻrmon yongʻinlari, zararkunandalar va noqonuniy faoliyatga qarshi profilaktik choralar rejalashtirish
		4. Boshqaruv rejasining amalga oshirilishini nazorat qilish va samaradorligini baholash
		Koʻnikmalar:
		Oʻrmon boshqaruv rejalarni ishlab chiqishda strategik rejalashtirish va tahlil qilish
		Jamoani boshqarish va ish jarayonlarini muvofiqlashtirish
		Ekologik va iqtisodiy barqarorlikni taʼminlash
		Bilimlar:
		Oʻrmon resurslarini barqaror boshqarish tamoyillari va xalqaro standartlar
		Oʻrmon xoʻjaligi rejalashtirish va boshqaruv metodologiyalari
		Iqtisodiy tahlil va loyiha samaradorligini baholash usullari
		Oʻzbekiston Respublikasi oʻrmon qonunchiligi talablari
		Mehnat muhofazasi va yongʻin xavfsizligi talablari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Oʻrmon resurslarini boshqarish boʻyicha strategik rejalarni mustaqil ravishda ishlab chiqish va amalga oshirish
		2. Oʻrmon boshqaruv rejasining iqtisodiy va ekologik samaradorligi uchun javobgarlik
Texnik va/yoki texnologik talab		GIS, masofaviy zondlash va maʼlumotlarni tahlil qilish dasturlari bilan ishlash

Kasbning nomi:	O'rmon xo'jaligi texnigi	
Mashg'ulot nomining kodi:	31430	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	O'rmon xo'jaligi va qishloq xo'jaligi sohalarida 1 yilgacha bo'lgan ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	5	O'rmon xo'jaligi melioratori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
E1.5-O'rmon xo'jaligi faoliyatini texnik jihatdan ta'minlash va uskunalar samaradorligini oshirish	E1.01.5-O'rmon xo'jaligi uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon xo'jaligi uskunalarining (traktorlar, yuk ko'taruvchi mashinalar, kesish asboblari) texnik holatini tekshirish va diagnostika qilish
		2. Uskunalarining profilaktik xizmat ko'rsatish ishlarini amalga oshirish (yog' almashinish, filtr tozalash)
		3. Nosozliklarni aniqlash va ta'mirlash, ehtiyot qismlarni almashtirish
		4. Uskunalarni sinovdan o'tkazish va ishga tayyor holatga keltirish
		5. Texnik hujjatlarni yuritish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon xo'jaligi uskunalarini diagnostika qilish va ta'mirlash bo'yicha maxsus asboblardan foydalanish
		Uskunalarining ishlash parametrlarini tahlil qilish va sozlash
		Elektron boshqaruv tizimlari va gidravlik tizimlar bilan ishlash

		Texnika xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va ish joyida xavfsiz ishlash
		Bilimlar:
		O'rmon xo'jaligi uskunalarining tuzilishi va ishlash tamoyillari
		O'rmon xo'jaligi uskunalarining mexanik, gidravlik va elektron tizimlari
		Texnika xavfsizlik qoidalar va ekologik normalar
		Zamonaviy diagnostika va sinov usullari
	E1.02.5-Texnik resurslardan foydalanishni optimallashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Uskunalarining energiya sarfini tahlil qilish va tejamkor rejimlarni joriy etish
		2. Uskunalarining ish samaradorligini oshirish uchun texnologik takliflarni ishlab chiqish
		3. Chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash tizimlarini joriy etish
		4. Resurslardan foydalanish bo'yicha hisobotlarni tayyorlash va monitoring qilish
		Ko'nikmalar:
		Resurs sarfini tahlil qilish va optimallashtirish usullarini qo'llash
		Zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish
		Ekologik va iqtisodiy ko'rsatkichlarni barqarorlashtirish
		Bilimlar:
		Resurslardan foydalanishni optimallashtirish bo'yicha xalqaro va milliy standartlar
		Energiya tejamkorligi va ekologik barqarorlik tamoyillari
		O'rmon xo'jaligi jarayonlarining texnologik xususiyatlari
		Iqtisodiy tahlil asoslari
	E1.03.5-O'rmon tuzish ishlarida ishtirok etish	Mehnat harakatlari:
		1. Hududni tekshirish, tuproq tahlili qilish
		2. Begona o'tlarni tozalash, yerni chizish va shudgorlash
		3. Chuqurchalar va ko'chat ekish yotqiziqlarini tayyorlash
		4. Ko'chat ekish, urug' sepish, o'simliklarni mahkamlash va sug'orish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon tuzish uchun hududni va tuproqni tahlil qilish
		Yerni shudgorlash usullaridan foydalanish
		Ko'chatlarni parvarishlash va sug'orish
		Bilimlar:
		Hudud va tuproq xususiyatlari
		Yerni shudgorlash tartibi
		O'rmon xo'jaligi jarayonlarining texnologik xususiyatlari
		Iqlim asoslari
	E1.04.5-O'rmon xo'jaligi infratuzilmasini	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon xo'jaligi yo'llari, omborlar va boshqa infratuzilma obyektlarini loyihalashtirish va qurish

	qurish va saqlash	2. Infratuzilma obyektlariga muntazam texnik xizmat ko'rsatish
		3. Yong'in xavfsizligi choralarini ta'minlash
		4. Ekologik talablarga muvofiq infratuzilmadan foydalanishni nazorat qilish
		5. Qurilish va ta'mirlash ishlarini rejalashtirish va muvofiqlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Qurilish va ta'mirlash ishlarini tashkil qilish va nazorat qilish
		Ekologik va xavfsizlik standartlariga rioya qilish
		Qurilish texnikasi va asboblardan foydalanish
		Bilimlar:
		O'rmon xo'jaligi infratuzilmasining loyihalashtirish va qurilish standartlari
		Qurilish materiallari va texnologiyalari xususiyatlari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnat muhofazasi va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish jarayonlarida xavfsizlik va ekologik standartlarga rioya qilish uchun to'liq mas'uliyat
2. Texnik xizmat, optimallashtirish va qurilish jarayonlarida mustaqil ravishda qaror qabul qilish, lekin rahbariyat ko'rsatmalariga rioya qilish		
Texnik va/yoki texnologik talab		Zamonaviy diagnostika asboblari (skaner, sensor) va dasturiy ta'minotdan foydalanish

Kasbning nomi:	O'rmon xo'jaligi melioratori	
Mashg'ulot nomining kodi:	21325	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	O'rmon xo'jaligi va qishloq xo'jaligi sohalarida 1 yilgacha bo'lgan ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	5	O'rmon xo'jaligi texnigi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
F1.5-O'rmon hududlarida tuproq va suv resurslarini melioratsiya qilish	F1.01.5-Tuproq eroziyasiga qarshi meliorativ tadbirlarni amalga oshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Tuproq eroziyasining darajasini baholash uchun o'rmon hududlarida tahlil va monitoring o'tkazish
		2. Eroziyaga qarshi to'siqlar qurish va saqlash (terrasalar, o'simlik zonalar)
		3. Tuproq sifatini yaxshilash uchun organik va mineral o'g'itlardan foydalanish
		4. Eroziyaga qarshi ekotexnologiyalarni joriy etish
		Ko'nikmalar:
		Tuproq tahlili va eroziya xavfini baholash uchun tuproq namligini o'lchash
		Meliorativ tuzilmalar (terrasalar, drenaj tizimlari) qurish va ularga xizmat ko'rsatish
		O'simlik turlarini tanlash va eroziyaga qarshi ekish texnikalarini qo'llash
		Ekologik xavfsizlik standartlariga rioya qilish va ish joyida xavfsiz ishlash

		Melioratsiya rejalarini o'qish va tahlil qilish Jamoaviy ishda hamkorlik va ish jarayonlarini muvofiqlashtirish Bilimlar: Tuproqshunoslik asoslari va eroziya turlari Ekologik muhofaza va tuproq barqarorligini ta'minlash usullari O'simliklar biologiyasi va tuproqqa mos o'simlik turlarini tanlash usullari Meliorativ texnologiyalar va ularning qo'llanilish tartibi O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	F1.02.5-Suv resurslarini boshqarishni optimallashtirish	Mehnat harakatlari: 1. O'rmon hududlaridagi suv resurslarini monitoring qilish 2. Suvni tejash va to'g'ri taqsimlash uchun drenaj va sug'orish tizimlarini loyihalashtirish 3. Suv sifatini saqlash uchun filtratsiya tizimlarini o'rnatish va ularga xizmat ko'rsatish 4. Suv resurslaridan foydalanish bo'yicha ekologik hisobotlarni tayyorlash Ko'nikmalar: Suv resurslarini tahlil qilish uchun zamonaviy asbob-uskunalaridan (gidrologik sensor) foydalanish Drenaj va sug'orish tizimlarini o'rnatish va ta'mirlash Suv sifati monitoringi va kimyoviy tahlil usullarini qo'llash Ekologik standartlarga rioya qilish va suv resurslarini muhofaza qilish Suv resurslarini optimallashtirish bo'yicha loyiha hujjatlarini tayyorlash va tahlil qilish Favqulodda vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish Bilimlar: Gidrologiya asoslari Drenaj va sug'orish tizimlarining tuzilishi va ishlash tamoyillari Suv sifati va ekologik monitoring bo'yicha xalqaro standartlar O'rmon ekotizimlarida suv balansi va ahamiyati O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Tuproq va suv resurslarini melioratsiya qilish jarayonlarida ekologik va xavfsizlik standartlariga rioya qilish uchun mas'uliyat 2. Meliorativ loyihalarda mustaqil ravishda qaror qabul qilish, lekin rahbariyat ko'rsatmalariga muvofiq ishlash

F2.5-O'rmon ekotizimlarini muhofaza qilish va barqaror rivojlantirish	F2.01.5-O'rmonlarni qayta tiklash va ko'kalamzorlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmonlarni qayta tiklash uchun mos daraxt turlarini tanlash va ekish
		2. Ko'chatlarni ekish, ularga parvarish qilish va o'sishini monitoring qilish
		3. O'rmon maydonlarini kengaytirish uchun ko'kalamzorlashtirish tadbirlarini amalga oshirish
		4. Yong'in va zararkunandalarga qarshi profilaktik choralar ko'rish
		Ko'nikmalar:
		Daraxt ekish va ko'chat parvarish qilish texnikalarini qo'llash
		O'simliklar biologiyasi bo'yicha tahlil o'tkazish
		Yong'inga qarshi uskunalar va zararkunandalarga qarshi vositalardan foydalanish
		Ekologik xavfsizlik standartlariga rioya qilish va ish joyida xavfsiz ishlash
		Ko'kalamzorlashtirish loyihalarini rejalashtirish va muvofiqlashtirish
		Monitoring va hisobot hujjatlarini yuritish
		Bilimlar:
		O'rmon ekotizimlari va daraxt turlarining biologik xususiyatlari
		Yong'in xavfsizligi talablari va zararkunandalarga qarshi kurash usullari
		Ko'kalamzorlashtirish va agroo'rmonchilik texnologiyalari
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	F2.02.5-Ekologik monitoring va xavf-xatarlarni baholash	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon ekotizimlarining holatini baholash uchun muntazam monitoring o'tkazish
		2. Ekologik xavf-xatarlarni aniqlash va tahlil qilish
		3. Monitoring natijalarini hujjatlarga kiritish va hisobotlar tayyorlash
		4. Favqulodda ekologik vaziyatlarda tezkor choralar ko'rish
		Ko'nikmalar:
		Ekologik monitoringda zamonaviy uskunalar (dron, sensor) foydalanish
		Xavf-xatarlarni baholash va oldini olish usullarini qo'llash
		Ekologik hisobotlar va hujjatlarni tayyorlash
		Yong'in va boshqa favqulodda vaziyatlarda tezkor harakat qilish
		O'rmon qonunchiligi talablariga rioya qilish
		Jamoaviy ishda monitoring tadbirlarini muvofiqlashtirish

		Bilimlar:
		Ekologik monitoring va xavf-xatarlarni baholash metodologiyalari
		Oʻrmon ekotizimlariga taʼsir qiluvchi omillar
		Yongʻin xavfsizligi va favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik qoidalari
		Oʻrmon muhofazasi boʻyicha xalqaro konvensiyalar
		Oʻzbekiston Respublikasi oʻrmon qonunchiligi talablari
		Mehnatni muhofaza qilish va yongʻin xavfsizligi talablari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Oʻrmon ekotizimlarini muhofaza qilishda ekologik standartlar va qonunchilik talablariga rioya qilish uchun masʼuliyat
		2. Ekologik monitoring va oʻrmonlarni qayta tiklash loyihalarida mustaqil qaror qabul qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Zamonaviy monitoring yskunalari (dron, GIS, gidrologik sensor) va dasturiy taʼminotdan foydalanish

Kasbning nomi:	O'rmon uchastkasi mudiri yordamchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	21325	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	O'rmon xo'jaligi va qishloq xo'jaligi sohalarida 1 yildan 3 yilgacha bo'lgan ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	O'rmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki o'rmon zararkunandalari kabi og'ir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; O'rmon yong'inlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini o'rnatish; O'zaro muloqotda xushmuomulali bo'lish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bog'liq o'zgarishlarni kuzatish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Oliy ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli o'quv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	6	O'rmonlarni qayta tiklash va barpo etish bo'yicha muhandis
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
G1.6-O'rmon uchastkasida o'rmon resurslarini boshqarish va muhofaza qilish	G1.01.6-Topshirilgan uchastkada o'rmonni muhofaza qilish ishlarini tashkil etish va nazorat qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. O'zbekiston Respublikasining o'rmon qonunchiligi buzilganligi to'g'risida bayonnoma tuzish
		2. O'rmondan foydalanuvchilar tomonidan O'zbekiston Respublikasining o'rmon qonunchiligiga rioya etilishini nazorat qilish
		3. Zararli o'rmon hasharotlari va o'rmon kasalliklarining paydo bo'lishi va tarqalishi to'g'risidagi xabarlarini tekshirish
		4. Xodimlarning ishlab chiqarish va mehnat muhofazasi talablariga rioya etilishini nazorat qilish
		5. Bajariladigan ishlar hajmi va sifatini hisobga olish
		Ko'nikmalar:
		O'rmon uchastkalarini nazorat yuzasidan aylanib chiqish
		O'rmon uchastkasi xodimlarining faoliyatini rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilish (mavjud

		bo'lsa)
		Bajarilgan ishlar hujjatlari va ish natijalari bo'yicha hisobotlarni rasmiylashtirish
		Bilimlar: O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari O'rmon xo'jaligi bo'yicha qarorlar, buyruqlar, yo'riqnomalar va ko'rsatmalar Iqtisodiyot va menejment asoslari O'rmon xo'jaligi va o'rmonlarni muhofaza qilish sohasida fan va texnika yutuqlari Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	G1.02.6-O'rmon xo'jaligi uchastkasida o'rmonlarining holati, ulardan foydalanish, qayta tiklanishi va muhofazasini nazorat qilish	Mehnat harakatlari: 1. O'rmon xo'jaligi uchastkasida o'tkaziladigan o'rmon xo'jaligi ishlarini nazorat qilish 2. O'rmon xo'jaligi va yong'inga qarshi kurash tadbirlarni qabul qilish va ularni kelgusi yilga rejalashtirish 3. Hisob shakllarini yuritish, belgilangan hisobotni amalga oshirish 4. O'rmonda zararli hasharotlar va o'rmon kasalliklari paydo bo'lganligi to'g'risida xabar berish Ko'nikmalar: O'rmonda ekish va qayta tiklash, ko'kalamzorlashtirish, o'rmon ekinlarini parvarish qilish, ko'chatxona barpo etish, urug' va mevalarni yig'ish ishlarini tashkil etish hamda nazorat qilish O'rmonlarning holati va ularga tabiiy va antropogen omillarning ta'sirini aniqlash Kartografik va navigatsiya tizimlari, geoaxborot dasturlari va monitoring tizimlari bilan ishlash O'rmon taksatsiyasi ma'lumotlaridan foydalanish O'rmon kasalliklarini aniqlash Bilimlar: O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari O'rmonlarda sanitariya qoidalari Topografiya va landshaftshunoslik asoslari Zararli o'rmon hasharotlari va o'rmon kasalliklarining paydo bo'lishi va tarqalishi belgilari O'rmon ekinlarini ekish, ko'chatlarni o'tqazish, o'rmon ekinlarini parvarishlash texnologiyasi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmonlarni muhofaza qilish bo'yicha qabul qilingan qarorlar, chora-tadbirlar va rejalarni belgilangan muddatda va sifatli amalga oshirishda mas'uliyat 2. O'rmon uchastkasida yong'in, ifloslanish, zararli organizmlar kabi xavf-xatarlar oldini olishda javobgarlik 3. O'rmon uchastkasining ekologik, xo'jalik va ijtimoiy ahamiyatini hisobga olgan holda rahbarlik ostida qarorlar qabul qilish

G2.6- O'zbekiston Respublikasining o'rmonlar va o'rmonlarni muhofaza qilish to'g'risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishini nazorat qilish	G2.01.6- O'rmonlarga zarar yetkazishning barcha turlari bo'yicha chora- tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon uchastkasida yong'inga qarshi profilaktika tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish
		2. O'rmonlarni barcha turdagi huquqbuzarliklardan muhofaza qilish chora-tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish
		3. O'rmonlarni muhofaza qilish bo'yicha amalga oshirilgan ishlar natijalarini hisobga olish va hujjatlarda qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Texnologik xaritalar va kartografik materiallar bilan ishlash
		O'rmon fondining joriy va istiqboldagi holatini tahlil qilish
		Kompyuter va zarur dasturiy ta'minotdan foydalanish
		Geoaxborot tizimlari bilan ishlash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		O'rmon xo'jaligi bo'yicha qarorlar, buyruqlar, yo'riqnomalar va ko'rsatmalar
		O'rmonlarni muhofaza qilish va tashkil etishning ilg'or mahalliy va xorijiy tajribasi
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	G2.02.6-O'rmon huquqbuzarlarini javobgarlikka tortish bo'yicha tadbirlarni amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon buzilishi to'g'risidagi bayonnomalarni tuzish hamda ularning to'g'ri va o'z vaqtida rasmiylashtirilishini nazorat qilish
		2. O'zbekiston Respublikasining o'rmon qonunchiligi, o'rmon xo'jaligini yuritish va o'rmondan foydalanishning belgilangan tartibi buzilishini bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar (yo'riqnoma) berish
		Ko'nikmalar:
		Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risida dalillar to'plash
		O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq O'zbekiston Respublikasining o'rmon qonunchiligi buzilishining oldini olish va aniqlash bo'yicha berilgan vakolatlarni bajarish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		O'zbekiston Respublikasining ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi mazmun mohiyati
		O'rmon taksatsiyasi asoslari
		Hujjatlar ijrosini nazorat qilish tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmonlar bilan bog'liq qonun hujjatlarining buzilishi holatlarini aniqlash va ularni rasmiylashtirish uchun huquqiy asosda harakat qilishda to'liq mas'uliyat
		2. Aniqlangan qonunbuzarliklar bo'yicha belgilangan tartibda ma'muriy javobgarlik choralari rahbarlik ostida

		ko'rish
		3. O'rmonlardan noqonuniy foydalanish, yong'in xavfi, ifloslanish va boshqa xavf-xatarlarni mustaqil baholash va tezkor chora-tadbirlar ishlab chiqish
Texnik va/yoki texnologik talab		O'rmon kasalliklari va zararli organizmlar monitoringi uchun fitopatologik uskunalar va biotexnik vositalardan foydalanish

Kasbning nomi:	Oʻrmonlarni qayta tiklash va barpo etish boʻyicha muhandis	
Mashgʻulot nomining kodi:	21325	
TMR boʻyicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qoʻyiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qoʻyilgan talablar:	Oʻrmon xoʻjaligi va qishloq xoʻjaligi sohalarida 1 yildan 3 yilgacha boʻlgan ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qoʻyilgan talablar:	Oʻrmon hududlarida ishlash – issiq, sovuq, namlik, chang yoki oʻrmon zararkunandalari kabi ogʻir tabiiy sharoitlariga bardoshlilik; Oʻrmon yongʻinlari, noqonuniy kesish yoki ekologik xavf-xatarlar kabi favqulodda vaziyatlarda tezkor va masʼuliyatli qarorlar qabul qilish; Samarali mehnat munosabatlarini oʻrnatish; Oʻzaro muloqotda xushmuomulali boʻlish; Professional rivojlanish ustida ishlash; Kasb bilan bogʻliq oʻzgarishlarni kuzatish	
Taʼlim darajasiga qoʻyilgan talablar:	Oliy taʼlim	
Norasmiy va informal taʼlim bilan bogʻliqligi:	Ish joyida trening va seminarlar hamda qisqa muddatli oʻquv kurslari	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin boʻlgan nomlari:	Oʻrmon xomashyosi zaxiralari, oʻrmon xoʻjaligi, oʻrmondan foydalanish boʻyicha muhandis	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR boʻyicha malaka darajasi	Kasbning nomi
	6	Oʻrmon uchastkasi mudiri yordamchisi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
H1.6-Oʻrmon tuzish muhandisi	H1.01.6-Oʻrmonlardan foydalanishning barcha turlari boʻyicha qoidalarni amalga oshirishni tashkil etish va nazorat qilish	Oʻqitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Oʻrmon uchastkalarini texnik tekshirish va zarur hujjatlar toʻplamini rasmiylashtirish
		2. Oʻrmonlardan foydalanishning barcha turlari boʻyicha oʻrmon xoʻjaligi tomonidan belgilangan tadbirlarning bajarilishi toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni tahlil qilish va tizimlashtirish
		3. Oʻrmondan foydalanishning barcha turlari boʻyicha hujjatlarni qabul qilish va tekshirish
		4. Oʻrmon resurslaridan oqilona foydalanishni va yogʻochdan maqsadli foydalanishni nazorat qilish
		Koʻnikmalar:
		Hujjatlar loyihalarini tuzish, toʻliqligini tekshirish, oʻrmonlar va oʻrmon resurslaridan foydalanish boʻyicha hujjatlarni qayta ishlash va roʻyxatdan oʻtkazish
		Kartografik materiallar bilan ishlash
Oʻrmonlardan foydalanish toʻgʻrisidagi hisobotlar,		

		masofadan zondlash (aerokosmik suratga olish, aerofotosuratga olish), foto va videoga olish materiallarining to'liqligini tekshirish
		O'rmonlardan foydalanish to'g'risidagi hisobotlarning ishonchliligini tekshirish
		O'rmon uchastkalarining holatini kelgusida o'rmon xo'jaligini yuritishga yaroqliligini bo'yicha baholash
		O'rmon xo'jaligi talablari buzilishini aniqlash
		Bilimlar:
		O'rmondan foydalanish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar
		O'rmondan foydalanish to'g'risidagi hujjatlar, o'rmon deklaratsiyalarini taqdim etish tartibi va ularning shakliga qo'yiladigan talablar
		O'rmonlardan foydalanish turlari
		O'rmondan foydalanishning har bir turi bo'yicha faoliyatlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar talablari
		O'rmon xo'jaligini yuritish amaliyotida o'rmondan barqaror foydalanish tamoyillari
		Mehnat muhofazasi va yong'in xavfsizligi talablari
		Mehnat harakatlari:
		1. Quyi bo'linmalar tomonidan texnik hujjatlar yuritilishini nazorat qilish
		2. O'zbekiston Respublikasining atrof-muhitni muhofaza qilish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish to'g'risidagi qonun hujjatlari talablariga, o'rmondan foydalanish ishlarida mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi qoidalari va me'yorlariga rioya etilishini nazorat qilish
		3. O'rmon deklaratsiyalarining to'g'ri to'ldirilganligini tekshirish
		4. O'rmonlarning taksatsion xususiyatlarini aniqlash va tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		O'rmondan foydalanish bo'yicha ishlarning bajarilishini tekshirish va qabul qilish bilan bog'liq zarur hujjatlarni rasmiylashtirish
		O'rmon daraxtzorlari taksatsiyasini tekshirish
		O'rmon xo'jaligi talablari buzilishi holatlarini aniqlash
		Tekshirishlar o'tkazish bo'yicha tashkiliy tadbirlarni bajarish
		O'zbekiston Respublikasining o'rmon qonunchiligi buzishilishi natijasida o'rmonlarga yetkazilgan zarar miqdorini hisoblash
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		Hujjatlar ijrosini nazorat qilishni tashkil etish qoidalari

		Arxiv hujjatlarining saqlanishini ta'minlash chora-tadbirlari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
H1.03.6-O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishi va o'rmonlardan foydalanish samaradorligini oshirish chora-tadbirlarini ishlab chiqish		Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishi va o'rmondan foydalanish masalalari bo'yicha seminarlar, konferensiyalar o'tkazish
		2. O'rmon fondini o'zlashtirish rejalarini loyihalashtirish va texnologik xaritalar tuzish
		3. O'rmondan foydalanish masalalari bo'yicha tahliliy ishlar, ma'lumotnomalar, xulosalar ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		O'rmonlarni muhofaza qilish va takroriy ko'paytirish bo'yicha ish hajmlarini belgilash
		O'rmon fondining joriy va istiqboldagi holatini tahlil qilish
		O'rmon xo'jaligi tadbirlarini bajarishni rejalashtirish va ushbu tadbirlar turlari bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish
		O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini oshirish bo'yicha tadbirlar ishlab chiqish
		O'rmon xo'jaligi ishlab chiqarishi va o'rmondan foydalanish samaradorligi masalalari bo'yicha taqdimotlar o'tkazish
		O'rmon fondini o'zlashtirishning istiqbolli va joriy rejalarini tuzish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		O'rmon fondini o'zlashtirish sohasida yo'l xaritalari va strategik rivojlantirish rejalarini
		O'rmonlarni muhofaza qilish va takroriy ko'paytirish tadbirlarini loyihalashtirish texnologiyasi
		Arxiv hujjatlarining saqlanishini ta'minlash chora-tadbirlari
		O'rmonlardan foydalanishda xo'jalik nuqtai nazaridan maqsadga muvofiq iqtisodiy natijalarga erishishni ta'minlovchi tadbirlarni loyihalash tizimlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'rmon resurslaridan foydalanishda qonuniylik va barqarorlikni ta'minlash uchun qabul qilingan qarorlar va ko'rilgan chora-tadbirlar yuzasidan to'liq javobgarlik
		2. O'rmonlardan foydalanish ishlarini rejalashtirish, nazorat qilish va ularning samaradorligini ta'minlashda mas'uliyat
		3. O'rmon resurslaridan foydalanish bo'yicha reja-grafiklar, chora-tadbirlar va ularni amalga oshirish mexanizmlarini mustaqil ishlab chiqish

H2.6- Oʻrmonlarni tiklash sohasidagi ishlarni tezkor boshqarish	H2.01.6- Oʻrmonlarni tiklash ishlarini rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Oʻrmonlarni qayta tiklash sohasidagi ishlarni rejalashtirish
		2. Oʻrmon ekinlari va himoya daraxtzorlarini barpo etish loyihalarini tekshirish
		3. Oʻrmon parvarishi ishlari, oʻrmon koʻchatzorlaridagi ishlarning agrotexnik muddatlari va sifatini nazorat qilish
		4. Oʻrmon ekinlari, oʻrmon koʻchatzorlarini hisobga olish kitoblari va reyestrlarini yuritish
		Koʻnikmalar:
		Oʻrmon hududlarida oʻrmon tiklash ishlarini olib borish
		Oʻrmonchilik va koʻkalamzorlashtirish ishlab chiqarishi uchun standart ekin materiallarini yetishtirish boʻyicha yangi texnologiyalarni qoʻllash
		Oʻrmon tizimlari va ekotizimlarning biologik xilma-xilligini saqlab qolish uchun oʻrmon oʻsimliklarini yetishtirish texnologiyalarini qoʻllash
		Daraxt va oʻrmonzorlarni seleksion baholashdan oʻtkazish
		Oʻrmon ekinlarini barpo etish va oʻstirishning texnologik chizmalarini ishlab chiqish
		Maʼlumotlarni qayta ishlash, saqlash va uzatish maqsadida axborot texnologiyalarini qoʻllash
		Bilimlar:
		Oʻzbekiston Respublikasi oʻrmon qonunchiligi talablari
		Oʻrmonni qayta tiklash ishlarining texnologiyasi va mexanizatsiyasi
		Oʻrmonchilik ishlarini mexanizatsiyalashtirish vositalari
		Pitomniklarni tashkil etish va ulardan foydalanish tartibi
		Daraxt, buta turlari va ularning biologiyasi
		Seleksiya jarayoni va uning samaradorligini oshirishning oʻziga xos xususiyatlari
		Mehnatni muhofaza qilish va yongʻin xavfsizligi talablari
	H2.02.6-Oʻrmon urugʻchiligi ishini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Oʻrmon urugʻlari bazasini yaratish
		2. Oʻrmon urugʻlari hosilini hisobga olish, urugʻlik xom ashyosini tayyorlash, qabul qilish, roʻyxatga olish va saqlash
		Koʻnikmalar:
		Oʻrmon urugʻchiligi sohasida vazifalar belgilash va ularning bajarilishini nazorat qilish
		Oʻrmon urugʻchilik bazasini rivojlantirish boʻyicha maqsadli chora-tadbirlarni amalga oshirishdan olinadigan ijtimoiy-iqtisodiy samarani prognoz qilish
		Urugʻlarning sifatini va ekishga tayyorligini aniqlash
		Oʻrmon urugʻchilik obyektlarini belgilash
		Bilimlar:
		Urugʻlik hosilini prognozlash va hisobga olish usullari

		Urug' ekish usullari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	H2.03.6-Hujjatlarni tayyorlash va yuritish, o'rmonlarni tiklash ishlari samaradorligini oshirish bo'yicha tadbirlar ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmon xo'jaligi reglamentlariga muvofiq o'rmonlar mahsuldorligini oshirish tadbirlarini ishlab chiqish
		2. O'rmonlarni tiklash ishlarining tezkor-kalendar rejalarini tuzish
		3. O'rmonlarni tiklash va ko'paytirish masalalari bo'yicha seminarlar, konferensiyalar o'tkazish
		4. O'rmonlarni qayta tiklash va yangi o'rmonzorlar barpo etish masalalari bo'yicha tahliliy ishlar, ma'lumotnomalar va xulosalar ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		O'rmonlardan oqilona, doimiy tarzda foydalanishni ta'minlash hamda ularning mahsuldorligini oshirishga qaratilgan o'rmon xo'jaligi tadbirlarini rejalashtirish
		O'rmon xo'jaligi sohasida ko'rsatkichlarni aniqlash uchun maxsus dasturiy ta'minotdan foydalanish
		Loyihalashtirilgan tadbirlar talablarini belgilash
		O'rmonlarni tiklash va ko'paytirish tadbirlarini amalga oshirish sifatini aniqlash
		O'rmonlarni tiklash va ko'paytirish samaradorligi masalalari bo'yicha taqdimotlar o'tkazish
		O'rmonlarni tiklash va ko'paytirishning istiqbolli va joriy rejalarini tuzish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		O'zbekiston Respublikasi o'rmon qonunchiligi talablari
		O'rmonlarni tiklash va o'rmonzorlar barpo etish to'g'risidagi hisobot mazmuni, uni shakllantirish hamda taqdim etish tartibi
		O'rmon fondini o'zlashtirish sohasida yo'l xaritalari va strategik rivojlantirish rejalarini
		O'rmonlarni muhofaza qilish, tiklash va ko'paytirish tadbirlarini loyihalashtirish texnologiyasi
		Hujjatlar bilan ishlash tartibi, hujjatlar aylanma sxemalari
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
H3.6- O'rmonlarni muhofaza qilish va himoyalash sohasidagi ishlarni tezkor boshqarish	H3.01.6-O'rmon muhofazasi sohasidagi ishlarning bajarilishini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. O'rmonlarda huquqbuzarliklarning oldini olish maqsadida patrullik natijalari bo'yicha dastlabki hujjatlar bilan ishlash
		2. O'rmonlarni yong'inlardan himoya qilish nazoratini olib borish
		3. Kamyob va yo'qolib ketish xavfi ostidagi o'simliklar muhofazasini nazorat qilish
		4. Ilmiy va rekreatsion faoliyat uchun o'rmonlardan foydalanish qoidalariga rioya qilinishini tekshirish
		5. Jismoniy va yuridik shaxslar tomonidan sanitariya va yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya qilinishini tekshirish

		Ko'nikmalar:
		O'rmon ifloslanish zonalari va turlarini aniqlash
		Kamyob va yo'qolib ketish xavfi ostidagi o'simliklarni aniqlash va tasniflash
		Daraxtzorlar holatining shakllanishida zararkunanda va kasallik guruhlarining ahamiyatini aniqlash
		Zararli hasharotlar va o'rmon kasalliklari o'choqlarida zamonaviy uskunalardan foydalanish
		O'rmon ekinlarining sanitariya va fitopatologik holatini aniqlash
		Bilimlar:
		O'rmonlarda ilmiy va rekreatsion faoliyatning turlari
		Fitopatologik xavfning ekologik va iqtisodiy baholash metodlari
		Tabiiy va antropogen omillarning o'rmon holatiga ta'sir xususiyatlari
		Fitopatologik monitoring usullari
		Zararli hasharotlar va o'rmon kasalliklari tarqalishiga ta'sir qiluvchi omillar
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	H3.02.6- O'rmondan foydalanishning har xil turlarida yong'in xavfsizligi qoidalarining bajarilishini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya etilishini nazorat qilish
		2. Yong'in sodir bo'lgan holatlarni dastlabki hujjatlashtirish
		3. Maxsus bo'linmalar yetib kelgunga qadar o'rmon yong'inini qarshi kurashish
		4. O'rmon xo'jaligi xodimlarini yong'in oldini olish va o'chirish vositalari bilan ta'minlash
		5. Yong'in xavfsizligi monitoringini olib borish
		Ko'nikmalar:
		Yong'in oldini olish choralari ko'rish
		Yong'in o'chirish ishlarini muvofiqlashtirish
		Zarur texnika va resurslar zaxirasini yaratish
		Yong'in monitoringi va oldini olish usullaridan foydalanish
		O'rmonlar uchun yong'inga qarshi loyihalarni ishlab chiqish
		Bilimlar:
		Yong'in xavfsizligi choralari
		O'rmonlarni yong'indan himoya qilish infratuzilmasi
		Yong'inni aniqlash va o'chirish vositalarining ishlash tamoyillari
		Yong'in o'chirish umumiy rejasi
		O'rmon yong'inlarini o'chirish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	H3.03.6-Aholi o'rtasida	Mehnat harakatlari:
		1. Fuqarolarga o'rmonlarda bo'lish tartibi va cheklollar

	tushuntirish va tarbiyaviy ishlarni yuritish	haqida axborot berish 2. Fuqarolarga o'rmonlarda bo'lish, o'rmonda dam olish paytidagi huquq va majburiyatlari to'g'risida tushuntirish olib borish 3. Aholi o'rtasida o'rmonni muhofaza qilish bo'yicha ochiq tadbirlarni o'tkazish Ko'nikmalar: Fuqarolarning o'rmonlarda bo'lishidagi talablar to'g'risida axborot-ma'lumotnoma va ko'rgazmali ma'lumotlar loyihalarini ishlab chiqish Taqdimotlar ishlab chiqish, oflayn va masofaviy tadbirlarni tashkil etish Yakka tartibdagi va guruh maslahatlarini tashkil etish va o'tkazish Bilimlar: O'rmonlarda fuqarolar faoliyatiga oid talablar, tartiblar va cheklovlarni belgilovchi normativ-huquqiy hujjatlar Fuqarolarning o'rmonlarda bo'lish tartibi va qoidalari O'rmonlarda sanitariya xavfsizligini ta'minlash usullari O'rmon uchastkalarini to'sish shartlari va qoidalari Aholining arizalari va savollariga javob berish qoidalari va shakllari Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari
	H3.04.6-Hujjatlarni tayyorlash va yuritish, o'rmonni buzilishlar, yong'inlar, zararkunandalar va boshqa zararli omillardan himoya qilishning barcha turlarini oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish	Mehnat harakatlari: 1. O'rmonlardan foydalanish jarayonida ularni saqlab qolish chora-tadbirlarini ishlab chiqish 2. Yong'in xavfsizligini ta'minlash maqsadida fuqarolarning o'rmonlarda bo'lishini cheklash qoidalarini ishlab chiqish 3. Zararli hasharotlar va o'rmon kasalliklari o'choqlarida profilaktika tadbirlarini tayinlash maqsadida o'rmon patologik tekshiruvlarini o'tkazish 4. O'rmonni muhofaza qilish bo'yicha rayonlashtirish ishlarini ishlab chiqish va tashkil etish 5. O'rmonlarni muhofaza qilish bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish va tartibga solish Ko'nikmalar: O'rmonlardan oqilona va doimiy foydalanishga, o'rmonlar mahsuldorligini oshirishga, shuningdek, o'rmonlarning atrof-muhitni shakllantiruvchi, suvni muhofaza qiluvchi, sanitariya-gigienik, sog'lomlashtiruvchi va boshqa foydali vazifalarini saqlashga qaratilgan o'rmon xo'jaligi tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish O'rmonlarda sanitariya xavfsizligi choralari qo'llash O'rmon-patologik xavf zonalarini aniqlash Loyihalashtirilgan tadbirlarga talablarni belgilash O'rmonlarni muhofaza qilish samaradorligi masalalari

		bo'yicha taqdimotlar tayyorlash va o'tkazish
		Bilimlar:
		O'rmonlarni muhofaza qilish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar
		O'rmonlarda sanitariya xavfsizligi choralari
		O'rmonlarni muhofaza qilish bo'yicha rayonlashtirish tartibi va tamoyillari
		O'rmon patologik monitoringi va o'rmon patologik tekshiruvini o'tkazish tartibi
		O'rmonlardagi zararli organizmlar o'choqlarini bartaraf etish choralari
		O'rmonlarni muhofaza qilish to'g'risidagi hisobotning mazmuni, uni shakllantirish va taqdim etish tartibi
	Mehnatni muhofaza qilish va yong'in xavfsizligi talablari	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Yuzaga keladigan favqulodda vaziyatlar, ekologik xavf yoki noqonuniy harakatlarga to'liq javobgarlik
		2. Qarorlar qabul qilishda tabiiy resurslarning uzoq muddatli himoyasini hisobga olish uchun mas'uliyat
		3. O'rmonlardan foydalanish rejalari, loyihalari va tadbirlarini mustaqil ishlab chiqish
		4. Monitoring, baholash va nazorat faoliyatida javobgarlik
Texnik va/yoki texnologik talab		Maxsus o'rmon xo'jaligi texnikalari – traktorlar va chiqindi yig'uvchi texnikalarning texnik ekspluatatsiya qoidalari; O'rmon kasalliklari va zararli organizmlar monitoringi uchun fitopatologik uskunalar va biotexnik vositalardan foydalanish

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

№	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish bo'limi boshlig'i	Kazakbayeva B.Yu.
2	O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi Inson resurslarini rivojlantirish va boshqarish bo'limi bosh mutaxassisi	Ismoilov X.I.
3	O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi Mustaqil maslahatchi	Almedov N.N.
4	Markaziy Osiyo atrof-muhit va iqlim o'zgarishini o'rganish universiteti (Green University) Akademik hamkorlik va dasturlarni rivojlantirish bo'limi menejeri	Mashrabaliyev I.M
5	O'rmon xo'jaligi agentligi direktorining o'rinbosari	Qurbanov G'.K.
6	O'rmonlarni barpo etish va qayta tiklash monitoringi boshqarmasi bosh mutaxassisi	Talipov X.M.
7	"Ekomodern" MCHJ direktori	Axmedova S.G.